

HUDOBNÁ VÝCHOVA

Vyučovaci jazyk	Slovenský jazyk
Vzdelávacia oblasť	Umenie a kultúra
Stupeň vzdelávania	Primárne vzdelanie ISCED 1 – variant A
Predmet	Hudobná výchova
Ročník	Deviaty
Časová dotácia	1 hodina týždenne 33 hodín ročne
Miesto realizácie	Trieda, knižnica, jazyková učebňa, školská záhrada

1. Charakteristika učebného predmetu a jeho význam v obsahu vzdelávania

Hudobná výchova ako jeden z esteticko-výchovných predmetov je neoddeliteľnou súčasťou výchovy harmonicky rozvinutej osobnosti. Učí žiakov vnímať a prežívať krásu nielen v hudbe, ale aj v iných druhoch umenia.

Ciele hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy sú podmienené špecifickosťou úloh školy, spoločnými a individuálnymi problémami rozvoja osobnosti žiakov, bezprostrednou fyziologickou pôsobivosťou hudby a možnosťami jej psychoterapeutického pôsobenia.

Cieľom hudobnej výchovy špeciálnej základnej školy je rozvoj hudobnosti žiakov spevom, hrou na jednoduché hudobné nástroje, počúvaním hudby, pohybovým prejavom vychádzajúcim z hudby. Pritom treba rešpektovať ich postihnutie, hudobné schopnosti a zručnosti.

Predmet hudobná výchova vedie žiakov k tomu, aby sa hudba stala súčasťou ich každodenného života. Orientuje žiakov aj v súčasných hudobných žánroch, citlivo ich vedie k tomu, aby sa učili rozlišovať v hudbe kvalitu.

Výchovno-vzdelávacie úlohy hudobnej výchovy plnia žiaci v prítlačivo motivovaných hudobných činnostiach - speváckych, inštrumentálnych, pohybových a posluchových.

Piesne sa učia spievať kultivovaným hlasom, intonačne a rytmicky správne.

Osvojujú si základné poznatky o hudobných nástrojoch, rozlišujú ich podľa zvuku. Aktívne sa oboznamujú s Orffovým inštrumentárom, prípadne s ďalšími hudobnými nástrojmi.

Skladby na počúvanie sú vyberané tak, aby boli primerané pre žiakov z hudobnej i obsahovej stránky, aby nadväzovali na poznatky z ostatných zložiek hudobnej výchovy a prispievali k utváraniu kladného vzťahu k hudbe. V priebehu školského roka sa žiaci oboznámia najmenej so siedmimi skladbami na počúvanie.

Pri počúvaní skladieb orientovať žiaka aj v súčasnej tvorbe, populárnej tvorbe, ale aj v regionálnej ľudovej tvorbe. Podporovať spontánnu detskú kreativitu, rozvíjať emocionalitu, rozvíjať prepojenie pohybovej, hudobnej a slovesnej kultúry. Chápať hudobnú výchovu ako psychoterapeutický prostriedok hudobnej relaxácie cieľavedome zameraný na psychickú a somatickú aktivizáciu osobnosti a jej uvoľnenie.

Pohybové vyjadrenie hudby vychádza zo spontánneho prejavu detí, vedie ku kultivovanému pohybu zladenému s hudbou, rytmom a obsahom skladieb.

Hudobná výchova prispieva aj k formovaniu psychických procesov a vlastností žiakov. Pôsobí na ich pozornosť, predstavivosť, pamäť, výrazne ovplyvňuje sluchové vnímanie a obohacuje citový život žiakov.

2. Ciele predmetu

- Rozvíjať hudobnú a kultúrnu úroveň žiakov,
- pestovať záujem o pozorné počúvanie hudby rozličných žánrov,
- osvojovať si hudobno-kultúrne a poslucháčske návyky,
- aktívne sa oboznamovať s hudobnými nástrojmi a rozlišovať ich podľa zvuku,
- sprevádzať spev a hudbu tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

3. Obsah učebného predmetu

Aktívne oboznamovanie sa s hudobnými nástrojmi, ich rozlišovanie podľa zvuku. Sprevádzanie spevu a hudby tanečnými krokmi valčíka, polky, karičky a čardáša.

Vokálno-inštrumentálna činnosť - 33 hodín

I. Piesne na spev

Prala som ja na potôčku (ľudová); Ja som chlapec vrtký (ľudová); Limbora, limbora (ľudová); Tam okolo Levoči (ľudová); Zaleť sokol, biely vták (ľudová); Javorník, Javorník (ľudová); Z Východnej dievčatá (ľudová); Poďme bratia do Betlema (ľudová); Neďaleko mlyna (ľudová); Sobotienka ide (ľudová); Na tej Detve (ľudová); Žalo dievča, žalo trávu (ľudová); Láska, Bože, láska (ľudová); Mám ja kosu, kosičku (ľudová); Neodchádzaj slniečko (A. Čobej); Keby som mal gitaru (A. Čobej); Lúčenie, lúčenie (O. Francisci - B. Wallnerová) a iné.

II. Piesne a skladby na počúvanie

Árie z oper (napríklad: Verdi, Bisset, Cikker a iné) Piesne z muzikálov (napríklad: West Side Story, Na skle maľované a iné) Piesne z operiet (napríklad: Strauss, Dusík, Lehár a iné) Džezové piesne, country, rock and roll (podľa výberu učiteľa)

III. Hudobno-pohybový prejav

Ľudové tanečné hry a ľudové tance podľa spevu žiakov a počúvanej ľudovej hudby. Pohybová improvizácia v rytme modernej hudby.

4. Metódy a formy práce

Pri osvojovaní piesní a v hudobno-pohybových prejavoch zohľadňujeme regionálne osobitosti. V hudobno-pohybových činnostiach môžeme uplatňovať diskotékové tance, rockovú a jazzovú hudbu s prihliadnutím na úroveň hudobných schopností a záujem žiakov. Pri vyjadrovaní hudby pohybom vychádzame z už osvojených pohybových prvkov.

5. Medzipredmetové vzťahy

Prvky hudobnej výchovy možno využiť vo všetkých vyučovacích predmetoch najmä na motiváciu, zameranie pozornosti žiakov, oddych, relaxáciu atď. Poznávanie kultúry nášho národa, pestovanie ľudových tradícií sa prelína predmetom výtvarná výchova, slovenský jazyk, občianska náuka.

6. Prierezové témy

Prierezová téma	Tematický celok	Téma
Osobnostný a sociálny rozvoj	Piesne na spev	Z Východnej dievčatá
		Keby som mal gitaru
		Lúčenie, lúčenie
		Každý sa rád vráti
		Červená rieka

		Keď som išiel okolo vás
	Piesne a skladby na počúvanie	Hudba v televízii
Ochrana života a zdravia	Piesne na spev	Limbora, limbora
		Javorník, Javorník
		Neďaleko mlyna
		Žalo dievča, žalo trávu
		Mám ja kosu, kosičku
		Mala som, mala som
		Zaspal Janík za humny
		Banujem za tebou
		Kvitne drobná d'atelinka
	Piesne a skladby na počúvanie	Hudba vo filme
Environmentálna výchova	Piesne na spev	Prala som ja na potôčku
		Pod'me bratia do Betlema
		Neodchádzaj slniečko
		Do hory, do lesa
		Zimná pesnička
		Ešte raz hoja
	Piesne a skladby na počúvanie	Piesne z operiet
Regionálna výchova a ľudová kultúra	Piesne na spev	Ja som chlapec vrtký
		Na tej Detve
		Ej, povedal mi milý
		Tichá noc, svätá noc
		Tá lišovská nevesta
	Červená ružička	
	Piesne a skladby na počúvanie	Árie z oper
Mediálna výchova	Piesne na spev	Rock and roll
		Zaleť sokol, biely vták
		Sobotienka ide
		Za hájičkom, za zeleným
	Piesne a skladby na počúvanie	Kamarátka moja
		Džezové piesne
		Muzikál
Multikultúrna výchova	Piesne na spev	Hudba v rozhlase
		Tam okolo Levoči
		Láska, Bože, láska
	Piesne a skladby na počúvanie	Spievaj si, slávičku
		Country hudba
		Osvobozené divadlo

7. Učebné zdroje

Na podporu a aktiváciu vyučovania a učenia žiakov sa využijú nasledovné učebné zdroje:

- zborník ľudových piesní
  - alfa didaktiky hudobnej výchovy (Balcárová)
  - odborná literatúra o hudbe, webové stránky
- Spevník ľudových piesní, Perfekt 2013

IKT zdroje

Materiálno-technické a didaktické prostriedky: klasický hudobný nástroj, súbor detských hudobných nástrojov, didaktická technika: kazetový magnetofón, CD prehrávač, DVD prehrávač, televízny prijímač, videorekordér, tabuľa, magnetická tabuľa s notovou osnovou.

8. Hodnotenie predmetu

Na hodnotenie predmetu vychádzame s Metodických pokynov č. 19/2015 na hodnotenie žiakov špeciálnej školy. Pri hodnotení pristupujeme ku každému žiakovi individuálne. Neporovnávame výsledky detí medzi sebou, ale hodnotíme každého podľa jeho možností a schopností. Snaha každého učiteľa 9. ročníka je pozitívne hodnotiť. V danom predmete sú žiaci priebežne klasifikovaní. Žiakov postupne vedieme, aby sa vedeli ohodnotiť sami, ale aj svojho spolužiaka. Na konci každého klasifikačného obdobia sú žiaci na vysvedčení hodnotení známami.